

PROIECTE DE LECTURĂ ESTIVALĂ: OBIECTIVE ȘI CERINȚE SPECIFICE

Margareta CEBOTARI,
specialist principal, secția Dezvoltare
în Biblioteconomie și Știința Informării
e-mail: mcebotari@bnrm.md

Proiectele de lectură estivale pot contribui la dezvoltarea inteligenței emoționale a participanților. Printre avantajele inteligenței emoționale se enumeră: îmbunătățirea relațiilor interpersonale, comunicarea, dezvoltarea abilității de empatie, creșterea încrederii în forțele creatoare proprii, cunoașterea bunelor maniere etc. Toate aceste elemente sunt esențiale în formarea unei societăți cu cetățeni educați, corecți în comportament cu semenii lor.

Participanții la proiectele de lectură estivală trebuie să descopere o lectură interactivă și transformatoare, prin intermediul activităților cu o componentă ludică, de joc creativ, deoarece vara este vremea vacanței și a odihnei. În cadrul acestor proiecte participanții vor descoperi universul basmelor, al poeziei și al istoriei prin jocuri creative: povești citite pe roluri, jocuri cognitive și distractive, jocuri prin care se învață elemente noi din domeniul astronomiei, geografiei etc.; jocuri de atenție, jocuri literare, jocuri de cuvinte, jocuri lexicale – toate au un accentuat caracter creativ și cognitiv. Conceptul unei biblioteci publice presupune un spațiu inteligent, colecțiile, variate ca formă și conținut, conțin multe taine, descifrarea cărora poate atrage participanții la lecturile verii să vină de fiecare dată cu plăcere la bibliotecă.

În desfășurarea activităților pe parcursul verii pot participa și părinții, mai ales în cazul preșcolarilor și a școlărilor mici, sau alte categorii de utilizatori, care manifestă dorința de a participa sau de a se implica în mod direct în organizarea activităților.

Proiectele de lectură pe parcursul verii pot include diverse metode și forme de organizare a activităților:

- Club de vacanță la bibliotecă
- Lecturi de vacanță
- Lecturile verii
- Joc și lectură la bibliotecă
- Biblioteca de vacanță
- Clubul copiilor curioși etc.

Pentru o bună organizare a activităților de promovare a lecturii pe parcursul verii se recomandă de urmat metodologia scrierii și implementării unui proiect, care presupune realizarea unor etape bine determinate:

I. Informații despre proiect:

- numele organizației
- titlul proiectului
- indicații privind bugetul proiectului (dacă este proiect cu finanțare)
 - locul de desfășurare și durata proiectului
 - organizații / parteneri implicați în proiect

II. Descrierea proiectului conține:

- Scopul proiectului cu o formulare cuprinzătoare și scurtă a schimbării dorite în situația existentă, principalele activități pentru atingerea acestui scop, rezultatele pe care sperăm că le va obține proiectul.

- Colaborarea cu partenerii locali pentru implementarea proiectului.

- Estimarea numărului de persoane care vor beneficia de acest proiect: beneficiari direcți, beneficiari indirecți.

- Resurse utilizate pentru derularea proiectului, contribuții financiare dacă există, incluzând contribuția proprie la bugetul proiectului.

- Vizibilitatea proiectului în cadrul comunității presupune obținerea unui răspuns la întrebarea: cum va afla comunitatea și

beneficiarii despre proiect și rezultatele sale?

- Plan de activități. Acesta trebuie să cuprindă enunțul fiecărei activități așezate cronologic, persoanele responsabile pentru fiecare activitate, resursele materiale necesare.

III. Echipa de proiect: numele și responsabilitățile persoanelor care vor realiza proiectul.

IV. Monitorizare și evaluare: chestionare aplicate participanților, colectarea impresiilor/ feedback. Mediatizarea proiectului (în mass-media și rețele sociale).

V. Rezultatele așteptate. Impact. Determinarea criteriilor utilizate pentru a măsura realizările proiectului și impactul lor asupra utilizatorilor, bibliotecii ca instituție, impactul social asupra membrilor comunității [1].

Metode de evaluare a impactului bibliotecilor regăsim în lucrarea metodologică elaborată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova „Ghid în sprijinul implementării SM ISO 16439:2018 Informare și documentare. Metode și proceduri de evaluare a impactului bibliotecilor” [2].

Alegerea uneia sau mai multor metode de evaluare a impactului bibliotecii este determinată de efectul impactului, pe care intenționează să-l identifice:

- ✓ *schimbările în abilități și competențe* pot fi identificate prin observare și, în special prin teste;

- ✓ *schimbările de atitudini și de comportament* pot fi identificate prin sondaje și interviuri;

- ✓ *succesul sporit în studii*, interviurile pot oferi concluzii privind estimarea de către utilizatori a influenței bibliotecii asupra succesului lor.

Schimbările în abilități și competențe se referă la următoarele subiecte:

- competențe în domeniul culturii informației (competența de a formula o întrebare de căutare, de a identifica resursele

adecvate pentru căutare, de a regăsi și accesa informațiile necesare, de a evalua relevanța și calitatea informațiilor și a le utiliza în mod critic și etic);

- competențe digitale (utilizarea calculatorului și Internetului, utilizarea e-serviciilor etc.);
- competențe de dezvoltare personală (comunicarea eficientă, abilități de lucru în echipă, managementul timpului, adoptarea unui stil sănătos de viață, ținută și discurs public etc.);
- competențe de comunicare și lingvistice (comunicarea online, oratorica, cultura comunicării etc.).

Schimbările în atitudini și comportamente pot manifesta prin următoarele caracteristici ale utilizatorilor:

- sunt mai încrezuți în sine și mai independenți în căutarea informațiilor sau utilizarea tehnologiilor;
- au o motivație sporită pentru învățare;
- încearcă noi experiențe, în diverse domenii;
- conștientizează necesitatea și practică un stil sănătos de viață;
- aleg lectura ca mod de petrecere a timpului liber;
- consultă o gamă mai largă de resurse informaționale și utilizează informațiile în mod etic;
- conștientizează necesitatea și valoarea bibliotecii pentru dezvoltarea personală și comunitară, utilizând mai activ resursele, spațiile și echipamentele bibliotecii;
- contribuie la atragerea noilor grupuri de utilizatori la bibliotecă etc.

Sporirea succesului utilizatorilor în procesul de studii semnifică:

- îmbunătățirea abilităților de cercetare și gândire critică;
- note înalte la examene;
- diminuarea abandonului școlar

Un obiectiv de bază al organizării proiectelor estivale de către biblioteci este creșterea bunăstării individuale a utilizatorilor, care presupune sentimentul de a fi și a te simți bine (fizic, emoțional, psihologic) și se referă la următoarele aspecte: siguranța locului; ambianță confortabilă; accesul la resurse și servicii de informare în domeniul sănătății, despre hobby-uri, modalități de sporire a bunăstării morale și materiale etc.; oportunități pentru contacte, comunicare, socializare; posibilitatea activităților de grup (lucru în echipă, schimb de informații și idei, joacă, vizionare filme etc.); sentimentul de egalitate pentru toți; sentimentul de apartenență la un grup etc.

Modelul unui proiect de lectură pe parcursul verii, prezentat mai jos, a fost compilat în baza informațiilor despre experiențele de succes ale bibliotecilor publice din Republica Moldova și România [3, 4].

PROIECTUL ESTIVAL „LECTURILE VERII”

SCOPUL PROIECTULUI

Stimularea interesului pentru lectură individuală și colectivă în perioada estivală, formarea/ diversificarea tehnicilor de muncă intelectuală, dezvoltarea talentelor personale, formarea unor abilități noi prin dezvoltarea personală multiaspectuală, facilitarea integrării în mediul social.

OBIECTIVE SPECIFICE

- apropierea copiilor de carte și de cuvântul scris;
- dezvoltarea vocabularului prin lecturi;
- formarea unei atitudini de grija și respectul față de carte;
- familiarizarea copiilor cu diferite tipuri de lectură;
- îmbunătățirea comunicării orale și stimularea interesului pentru citit și scris;

- stimularea imaginației și a creativității;
- antrenarea participanților în activități cât mai variate și bogate în conținut informațional.

GRUPUL ȚINTĂ

Copii de diferite vârste aflați în vacanță, după necesitate se pot stabili grupuri de copii apropiați după vârstă: 8-10 ani; 11-13 ani; 14-15 ani.

DURATA PROIECTULUI

Proiectul se desfășoară în perioada estivală (15 iunie-15 august).

ECHIPA DE PROIECT

Coordonator de proiect – directorul bibliotecii

Executori – bibliotecarii responsabili de organizarea activităților pentru copii.

RESURSE MATERIALE

Cărțile din colecțiile bibliotecii, computere, aparat de fotografiat, hârtie, xerox, creioane colorate, hârtie colorată, carioci, markere, carton, clei și alte accesorii pentru lucru manual.

Utilizatorilor participanți la astfel de proiecte le vor fi oferite spații special amenajate, în interior sau exteriorul bibliotecilor, unde le va fi permis să se simtă comod, fără restricții, asigurând confort minim garantat (locuri pentru ședere, spațiu pentru joacă, jocuri de masă/ de societate, jocuri de masă sportive, acces la apă potabilă etc.).

RESURSE UMANE

Bibliotecari, specialiști în diverse domenii de activitate care pot fi invitați la bibliotecă.

BENEFICIILE LECTURILOR VERII

Dezvoltarea intelectului, formarea gândirii critice, învățarea prin joc, dezvoltarea abilităților sociale / de comunicare în societate.

DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR

Periodicitatea: activitățile se vor desfășura de două ori pe săptămână, pe durata a 2 ore.

Fiecare săptămână va avea o tematică specifică a activităților organizate sub diverse forme și metode interactive:

1. *Săptămâna Descoperirilor* (lecturi asistate de jocuri și activități de explorator: participanții au acces liber la colecțiile bibliotecii, găsesc, citesc și prezintă cărți despre enigmele istoriei, descoperiri geografice, minunile arhitecturale ale lumii, despre fenomene ale naturii, enigmele cifrelor, enigmele universului/planetelor etc.).

2. *Săptămâna Tehnologiilor* (lectura cărților în format electronic, cunoașterea instrumentelor / aplicații electronice care ne vor ajuta să creăm un poster simbol al lecturilor estivale etc.).

3. *Săptămâna Inteligenței* (lectura cărților de educație a bunelor maniere, asistate de jocuri educative / de comportament inteligent în diverse situații din viață / secretele prieteniei durabile / cum putem să ne găsim prieteni noi etc.).

4. *Săptămâna Sănătății* (lectura cărților despre corpul omului, alimentația sănătoasă, organizarea unor scenete / situații din viață în care participanții trebuie să contribuie la alegerea unui mod sănătos de viață a etc.).

5. *Săptămâna Artelor Frumoase* (descoperirea personalităților din domeniul picturii, muzicii, arhitecturii etc: activități care implică ascultarea mai multor genuri de muzică: de la cea populară, la operă, rock etc., copii care au cucerit lumea prin talentul lor muzical; pot fi utilizate video din internet, selectate cu grijă de bibliotecar, asistat de copii/voluntari. Explorarea albumelor cu

picturi excepționale, vizionări a imaginilor celor mai frumoase clădiri din lume etc.).

6. *Săptămâna Lecturii Cu Voce Tare* (lecturi în voce a unor fragmente din cărțile preferate, la alegerea participanților, lectura cărților audio /audiobook, recomandări de lectură realizate de participanții la proiect care vor fi publicate pe Pagina de FB a bibliotecii etc.).

7. *Săptămâna Gândirii Creative* (lectura cărților motivaționale, ateliere de scriere creativă: exerciții de dezvoltare a imaginației/ crearea unei poezii cu rimă sau versuri albe, crearea unor povești digitale, etc.).

8. *Săptămâna Lecturi în Aer Liber* (pe terenul aferent al bibliotecii se amenajează un spațiu comod pentru lectura cărților preferate, combinate cu jocuri de societate, jocuri în aer liber etc.).

Notă: În activitățile planificate inițial pot interveni unele modificări, dacă este în interesul unei mai bune desfășurări, fără a perturba scopul sau obiectivele proiectului. Se recomandă organizarea unei mici festivități finale de premiere a tuturor participanților la proiect.

REZULTATELE AȘTEPTATE

- Organizarea a 16 activități, diverse ca formă și conținut, care vor contribui la îmbunătățirea atitudinii participanților implicați în proiect față de bibliotecă și față de lectură în general.
- Diversificarea conținutului rețelelor de socializare ale bibliotecii, prin realizarea a 50 de publicații pe pagina Facebook / promovarea activităților proiectului.

IMPACTUL

Impactul asupra bibliotecii

- Diversificarea conținuturilor informaționale oferite utilizatorilor.
- Numărul considerabil de utilizatori / intrări la bibliotecă pe

parcursul verii.

- Creșterea numărului de parteneri / voluntari.
- Creșterea numărului de prieteni pe rețelele de socializare ale bibliotecii.

bibliotecii.

Impactul asupra utilizatorilor

▪ Dezvoltarea competențelor de informare, de lectură critică, de comunicare socială.

▪ Extinderea orizontului cultural al fiecărui participant la proiect.

▪ Diversificarea vocabularului / creșterea nivelului de exprimare/comunicare a emoțiilor.

- Utilizarea plăcută și utilă a timpului liber.

Impactul social

▪ Recunoașterea de către utilizatori a beneficiilor obținute, ca urmare a influenței serviciilor de lectură și socializare oferite de bibliotecă.

- Creșterea ratingului pozitiv al lecturii în comunitate.

▪ Comunități mai educate, deoarece interesul pentru lectură, format în cadrul proiectelor estivale va sta la baza formării ca persoană multilateral dezvoltată și cetățean cu o educație performantă a oricărui copil.

Prezentăm unele criterii de alcătuire a chestionarelor de evaluare a impactului activităților organizate în cadrul unui proiect de lectură estivală, adaptate conform recomandărilor expuse în lucrarea metodologică elaborată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova „Ghid în sprijinul implementării *SM ISO 16439:2018 Informare și documentare. Metode și proceduri de evaluare a impactului bibliotecilor*”.

Exemple de întrebări pentru identificarea impactului asupra abilităților și competențelor

▪ Ați aflat ceva nou în timpul proiectului estival „Lecturile verii” ?

- Ați dezvoltat abilități noi în căutarea informațiilor din colecția bibliotecii ca rezultat al participării la proiect?
- Care dintre activitățile oferite de bibliotecă în cadrul proiectului estival „Lecturile verii” au fost mai utile?
- Cât de des ați folosit cunoștințele obținute în rezultatul participării la acest proiect?

Exemple de întrebări pentru identificarea impactului asupra atitudinilor și comportamentului.

- În ce măsură proiectul „Lecturile verii” a fost interesant pentru dvs?
- Descrieți cea mai captivantă activitate din cadrul proiectului „Lecturile verii”.
- În ultimii ani ați utilizat mai mult serviciile bibliotecii în urma participării la proiecte de lectură estivală?
- Indicați motivul pentru care participați la activitățile din cadrul proiectelor de lectură estivală?

Exemple de întrebări pentru identificarea impactului asupra succesului în studii.

- Informațiile/resursele oferite de bibliotecă în cadrul proiectelor de lectură estivală v-au ajutat în procesul de studii?
- Dezvoltarea a noi abilități și competențe de lectură v-au ajutat să vă descurcați mai bine la examene?
- Cât de importantă considerați participarea dvs. la proiecte de lectură estivală pentru a îmbunătăți performanțele școlare ?

Exemple de întrebări pentru identificarea impactului asupra bunăstării personale.

- V-a plăcut participarea la proiectele de lectură estivală organizate de bibliotecă? De ce?
- Biblioteca este un loc sigur și liniștit pentru învățare, lectură și divertisment?
- Ați primit informații utile pentru îmbunătățirea comunicării interpersonale și sociale, dezvoltarea gândirii creative sau a unor hobby-uri intelectuale etc.? [2]

Referințe bibliografice:

1. Bulat, Veaceslav. Cum scriu un proiect?: Ghid de reguli și principii de bază de scriere a unui proiect. Chișinău, 2011. 63 p. [citată 15.08.2021]. Disponibil: <http://www.myshared.ru/slide/1316498/>
2. Ghid în sprijinul implementării SM ISO 16439:2018 „Informare și documentare. Metode și proceduri de evaluare a impactului bibliotecilor”. Chișinău, 2018. 60 p. [citată 15.08.2021]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/Ghid-Informare-si-Documentare.Metode-si-proceduri-pentru-evaluarea-impactului-bibliotecilor.pdf>
3. Lecturi de vară: Ghid de bune practici. Fundația Culturală de pe lângă Biblioteca „Gheorghe Șincai”. Oradea, 2014. 83 p. ISBN 978-973-0-18362-7. [citată 13.09.2021]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/bibliotecibihorene/lecturi-de-vara-2014>
4. Provocarea verii, program STEAM estival: Ghid metodologic de implementare. Concept, elaborare de Lidia Kulikovski. Chișinău: Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, 2019. 41 p. ISBN 978-9975-3358-4-3.

LECTURI PROFESIONALE

Notă: Pentru informații adăugătoare despre implementarea unui proiect de promovare a lecturii pe parcursul verii recomandăm studierea publicațiilor incluse în lista bibliografică alăturată.

1. Diaconu, Celozena. Proiectul ludic-educativ „Vacanța la bibliotecă – șah și lectură activă!” 2016, ediția a V-a / Celozena Diaconu // Axis Libri. – 2016. – Sept. (Nr 32). – P. 13-14.
2. Hîruța, Aurelia. Copilărie pentru democrație : [proiecte de bibliotecă] / Aurelia Hîruța, Nicoleta-Paula Butuza // Biblioteca. – 2018. – Nr 3. – P. 76-77.
3. Iorga, Andreea. Biblioteca Estivală : [proiecte de promovare a lecturii organizate la Biblioteca Județeană „V. A. Urechia”, Galați] / Andreea Iorga // Axis Libri. – 2018. – Sept. (Nr 40). – P. 14.

4. Leonte, Luminița Dana. Proiectul BiblioZen – inițiere în spiritualitatea contemporană / Luminița Dana Leonte, Daniel Suvăială // Asachiana. – 2016. – Nr 4. – P. 33-38.

5. Manolescu, Cecilia. BiblioVacanța - 5 ani în culori : [proiecte de lectură organizate la Biblioteca Județeană „V. A. Urechia”, Galați] / Cecilia Manolescu // Axis Libri. – 2018. – Sept. (Nr 40). – P. 12.

6. Niculeț, Liana-Mihaela. Proiectul cultural „Pe aripi de poveste” / Liana-Mihaela Niculeț // Axis Libri. – 2017. – Iun. (Nr 35). – P. 14

7. Opaț, Violeta. Grădina cu cărți : Lectură și socializare pentru copii de toate vârstele / Violeta Opaț // Axis Libri. – 2016. – Sept. (Nr 32). – P. 11.

8. Provocarea verii, program STEAM estival : Ghid metodologic de implementare / concept, elab. de Lidia Kulikovski ; contribuții: Mariana Harjevschi [et al.]. – Chișinău : Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, 2019. – 41 p. : il. - (Professional). – ISBN 978-9975-3358-4-3.

9. Sinescu, Ana-Maria. Proiectul cultural „Pe aripi de poveste” : Atelier de reprezentare culturală / Ana-Maria Sinescu // Axis Libri. – 2017. – Nr 36 (Sept.). – P. 10-12.

10. Stănescu, Alexandru. Legende, basme și povești din Șcheii Brașovului și de pe alte plaiuri românești – de la idee, la proiect implementat cu succes / Alexandru Stănescu, Ioana Șchiopu // Biblioteca. – 2014. – Nr.12. – P. 364-367.

Resurse online

11. Kulikovski, Lidia. „Provocarea verii” – MegaProiectul transformator al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” / Lidia Kulikovski // Cartea. Biblioteca. Cititorul : Buletin metodic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – 2020. – Fascicula 29. – P. 46-54. – Mod de acces: https://www.bncreanga.md/pdf/cbc_fasc29.pdf (Accesat 15.09.2021).

12. Lecturile verii : Program de lectură cu genericul „Cartea nu are vacanță” organizat anual în toate filialele Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”. – Mod de acces: <http://hasdeu.md/pagina-copiilor-lecturile-verii-3/>(Accesat 14.09.2021).

13. Programul estival de lectură „E vremea cititului” ... din cărți vîi / Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj. – Mod de acces: <https://copiibjc.bjc.ro/?p=10617> (Accesat 16.09.2021).

14. Proiect educațional „Clubul de lectură” / Colegiul Național „Octavian Goga”. – Miercurea Ciuc, 2011. – 7 p. – Mod de acces: <https://cnoctaviangoga.ro/wp-content/uploads/2018/02/Proiect-Clubul-de-lectura.pdf> (Accesat 09.09.2021).

15. Proiect educațional cerc de lectură „Îmbrățișarea lecturii” / coordonator: Dorina Luca. – Mod de acces: <https://toaz.info/doc-viewer> (Accesat 16.09.2021).

16. Proiect educațional „Școala de vară – Lectură și cunoaștere”. – Mod de de acces: https://www.bncreanga.md/pdf/cbc_fasc29.pdf (Accesat 12.09.2021).

17. Provocarea verii : Lectură. Joc. Experiment : [proiect estival realizat de Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, iunie-iulie, 2020]. – Mod de acces: <http://provocareaveriibm.tilda.ws/>(Accesat 15.08.2021).

18. Vacanța la Bibliotecă – Fabrica de idei estivale, o reușită : Profesorii voluntari, motoarele acțiunii / Biblioteca Județeană „George Coșbuc”. – TimpOnline.ro. – 2017. – 27 aug. – Mod de acces: <https://timponline.ro/vacanta-biblioteca-fabrica-idei-estivale-reusita-ioan-pintea-profesorii-voluntari-motoarele-actiunii/> (Accesat 22.08.2021).